

KEĎ KRÁSA SPÁJA KRAJANOV

Banská Bystrica, 29. decembra 2020

Riaditeľ Stredoslovenského múzea Marcel Pecník prijal pozvanie krajanov z „dolnej zeme“ a 24. januára 2020 otvoril v Galérii Babka v Kovačici výstavu obrazov insitného maliarskeho umenia svetoznámeho autora Pavla Hajku, pre ktorého to bola už jeho 71. výstava.

Naivné maliarstvo našich krajanov vo Vojvodine v Srbsku, najmä v takmer čisto slovenských obciach – v Kovačici a Padine – je charakteristické svojou úprimnosťou, autentickým a jedinečným štýlom, bezprostredným oslovením o pravde života jednoduchých, pracovitých a šikovných ľudí. V úcte k svojim tradíciám takto tvoria maliari, potomkovia rodín, ktoré sa v minulosti vystaňovali z územia súčasného Banskobystrického samosprávneho kraja na „dolnú zem“. V Stredoslovenskom múzeu v Banskej Bystrici bola v novembri minulého roku z iniciatívy predsedu Banskobystrického samosprávneho kraja Jána Luntera, honorárneho konzula Srbskej republiky na Slovensku Mojмира Vrlíka a zakladateľa Galérie Babka v Kovačici Pavla Babku otvorená mimoriadne úspešná výstava reprezentatívneho výberu insitného umenia *Kovačica známa i neznáma*. Záštitu nad výstavou prevzala ministerka kultúry Slovenskej republiky Ľubica Laššáková. Práve výstava v meste pod Urpínom predstavovala prvý oficiálny krok v procese zápisu insitného maliarstva do reprezentatívneho zoznamu svetového kultúrneho dedičstva UNESCO a tiež aj začiatok intenzívnejšej spolupráce medzi Stredoslovenským múzeom a našimi krajanmi z Vojvodiny. V rámci nej nasledovalo pozvanie na otvorenie obľúbenej cyklickej výstavy *Na zdravie Pavla* (keďže mnohí maliari i kultúrni a spoločenski činovníci nesú práve meno Pavel), ktoré v Banskej Bystrici s radosťou prijali.

Za Banskobystrický samosprávny kraj a Stredoslovenské múzeum vycestoval za krajanmi otvoriť výstavu Pavla Hajka riaditeľ múzea Marcel Pecník. S hosťiteľom Pavlom Babkom navštívil jeho galériu i viaceré miesta v obci Kovačica, ktorú poznáme z malebných obrázkov. Spoločne ich prijal aj miestny evanjelický farár a senior Pavel Sklenár, ktorému M. Pecník odovzdal ako dar publikáciu o sv. Cyrilovi a Metodovi a monografiu obce Poniky, ktoré s kolektívom autorov napísal. Zaujímavosťou je, že v druhej publikácii je zachytená aj rodina Sklenárovcov z Poník (stará mama autora sa za sloboda volala Sklenárová) a možno pomôže aktívnemu seniorovi v pátraní po jeho predkoch v slovenskej, ako niektorí hovoriajú „pravlasti“ a prinesie jemu a jeho okoliu obsažné poznanie jedného z krásnych kútov Slovenska. Ďalšie dary – publikácie, prezentačné predmety BBSK a múzea – krajanom odovzdal M. Pecník večer pri otvorení výstavy, na ktorú sa zišlo toľko miestnych ľudí, že vernisáž musela byť na nádvorí galérie. Chladné počasie účastníci vydržali v radosťi zo stretnutia a dobrej pohode, ktorá je tam medzi Slovákami takmer až samozrejmosťou. Prihovorili sa všetci zúčastnení Pavlovia, starosta obce i zástupkyňa slovenskej ambasády v Belehrade. Potom už výstavu obrazov, s typickým a pre P. Hajka jedinečným zobrazovaním motívov kohútov, otvorili svojimi príhovormi a želaniami P. Sklenár a M. Pecník. Všetkých potešil aj bohatý kultúrny program, ktorý pripravili členovia miestnych spolkov všetkých vekových kategórií, od detí až po seniorov. Aj to bolo dôkazom, aký silný a bohatý je kultúrny život vojvodinských Slovákov.

„Bolo pre mňa veľkým potešením otvoriť takúto výstavu a zároveň navštíviť a spoznať našich ľudí žijúcich na „dolnej zemi“. V Kovačici i Padine som bol prvýkrát, ale isto sa tam vrátim, tie miesta i krajanovia ma očarili. S pokorou, úctou, ale aj radosťou som odovzdal novým priateľom dary zo Slovenska, aby ich nielen potešili, ale aj obohatili. Avšak najväčšmi som sa tešil, že som im mohol tlmočiť srdečné pozdravy od kolegov zo Stredoslovenského múzea v Banskej Bystrici, pána župana i celého Banskobystrického samosprávneho kraja, ako aj od všetkých u nás doma, „na horniakoch“, ktorým sa páči ich umenie a kultúra a ktorí na nich myslíme a držíme im palce, čo chceme aj viac aktívne prejavovať. Pripili sme si spoločne nielen Na zdravie Pavla, ako sa aj volá cyklus výstav, ale aj na zdravie slovenskej

kultúry a ich krásneho umenia. Ak kultúra poľudšťuje, tak slovenské kúty Vojvodiny veľmi voňajú človečinou,“ uviedol riaditeľ Stredoslovenského múzea Marcel Pecník.

Na druhý deň navštívil M. Pecník najstaršieho 82 ročného aktívneho maliara, Jána Bačúra, v Padine neďaleko Kovačice, tiež takmer úplne slovenskej dedine. V rozhovore v jeho ateliéri i domácej galérii mu J. Bačúr predstavil svoju tvorbu, úspechy i vzťah k Slovensku. Pred odchodom domov na Slovensko ešte prebehla návšteva v Dokumentačnom centre Dr. Janka Bulíka v Kovačici spolu s jeho zakladateľom Pavlom Balážom, ktoré je dôležitým prvkom nielen zachovávanía, ale aj tvorby tamojšej slovenskej kultúry.

Aj krajanía z Vojvodiny poslali do Banskej Bystrice, do Stredoslovenského múzea vzácne knižné dary. Tie budú sprístupnené pre širokú verejnosť i bádateľov prostredníctvom múzejnej knižnice. Okrem toho sa riaditeľ kovačickej galérie a riaditeľ najstaršieho bystrického múzea dohodli, že spoluprácu medzi inštitúciami a tým pádom aj medzi krajmí i štátmi prehĺbia ďalšími, už pravidelnými výstavami a spoločnými aktivitami pri skúmaní a prezentovaní slovenskej kultúry doma i v zahraničí. Bude sa rozhodne na čo tešiť.

Mgr. Martina Saktorová

PR manažér Stredoslovenského múzea

email: saktorova@ssmuzeum.sk

mobil: +421 911 055 330

tel.: +421 484 125 897